

Genoeg is beter

Nogmaals de EU Bodemrichtlijn

Vorige maand hebben we bericht over de concept Bodemrichtlijn die de Europese Commissie (EC) heeft voorgesteld. De NAV is ronduit negatief over het voorstel. We vinden dat de argumenten om dit Europees te regelen behoorlijk onzinnig zijn (het is goed voor toerisme, bodemdeeltjes gaan ook de grens over, het levert veel banen op voor adviseurs enz.). Ook vrezen wij verregaande bemoeienis met hoe wij onze grond moeten bewerken en welke gewassen we moeten telen. In eerste instantie werd ons artikel niet opgemerkt door de pers, maar inmiddels hebben zowel Boerderij als Akkerwijzer er over geschreven.

Ook in de politiek is men er mee bezig. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) is de penvoerder op dit dossier, met medewerking van het Ministerie van LNV. Minister Adema heeft Kamervragen beantwoord. De VVD wil weten of er een nulmeting

wordt gedaan en pleit voor maatwerk tussen lidstaten, maar ook binnen lidstaten. D66 wil graag tussendoelen, ondanks het feit dat er nog geen definitie is van een 'gezonde bodem.' Het CDA maakt zich zorgen over de stapeling van regels voor de landbouw en vraagt zich af hoe de richtlijn zich verhoudt tot bestaand Nederlands beleid. Verder pleit het CDA voor maatwerk en heeft men bezwaar tegen het 'one out all out' principe. PvdA en GL vragen of de richtlijn strenger is dan de Nederlandse Wet Bodembescherming (Wbb) en of er geld komt voor de ecosysteemdiensten die de bodems in 2050 moeten kunnen leveren. De PvdD vraagt of de minister het er mee eens is dat slechte kwaliteit van bodems vooral komt door mest en landbouwgif en dat gebruik hiervan dus zo snel mogelijk moet worden verboden. De CU is voorstander van de Richtlijn maar pleit wel voor maatwerk aanpak. De SGP wil juist dat het ka-

binet zich kritisch en terughoudend gaat opstellen omdat er geen goede redenen zijn om dit onderwerp Europees op te pakken en BBB vraagt de minister hoe hij de agrarische belangen gaat vertegenwoordigen en hoeveel procent van de Nederlandse bodem 'ongezond' is. Het standaard antwoord van de minister: er komt nog een BNC fiche (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) en er blijft ruimte voor maatwerk. Hij geeft bovendien aan dat Nederland al met bodemonitoring werkt en als doel heeft dat in 2030 alle bodems duurzaam worden beheerd. Een meerderheid in de Vaste Kamercommissie voor I&W heeft inmiddels wel geconcludeerd dat de Richtlijn niet proportioneel is. Dat stelt ons enigszins gerust, maar het blijft afwachten wat het standpunt van het kabinet zal worden. De NAV dringt er sterk op aan dat hierover overleg plaats vindt met de sector vóórdat het BNC fiche wordt gepubliceerd! De NAV dient zeker een zienswijze in. Iedereen kan dit doen t/m 3 november. **NAV**

Verkiezingen 22 november: wat willen de partijen?

De verkiezingen voor de Tweede Kamer worden gehouden op 22 november en langzamerhand zijn de meeste verkiezingsprogramma's in ieder geval in concept gepubliceerd. In juli heeft de AVB-tafel (akkerbouw, bollen, vollegrondsgroenten) een gezamenlijk statement naar alle partijen gestuurd, waarin we aandrongen op het ontwikkelen van een visie op voedselproductie, het instellen van doelsturing en het faciliteren van weerbare gewassen telen. De NAV heeft aanvullend ook een eigen statement gestuurd, met name over gelijk speelveld, handelsverdragen en een behoorlijk inkomen.

Het eerste wat opvalt bij het doorlezen van de programma's is dat de meeste partijen uitgebreid uitspraken doen over landbouw en alles daar omheen. Dat gaat (veel) verder dan alleen stikstof. Wij geven u hier een zo neutraal mogelijk overzicht van de hoofdpunten die voor de akkerbouw belangrijk zijn. Daarbij geldt: wanneer een partij niet genoemd wordt, is dat omdat er over het betreffende punt niks in het programma staat.

Visie op voedsel

De NAV pleit er al een tijd voor om een Europese en Nederlandse visie te ontwikkelen op voedselproductie: hoeveel willen we nu eigenlijk produceren, waar en hoe. Verschillende partijen breken een lans voor behouden van voedselproductie in Nederland. BBB wil voedselzekerheid wettelijk laten meewegen

in landgebruik. Voedselzekerheid ziet BBB als Europese kwestie. BVNL wil voedselsovereiniteit tot speerpunt maken en uit de Green Deal stappen. Ook JA21 wil voedselproductie prioritair maken en is kritisch op de Green Deal. De PVV pleit voor behoud van voedselproductie in eigen land waarbij de boeren een eerlijke prijs krijgen. Het CDA wil productie zowel voor regionale als voor Europese en wereldmarkt afzet behouden. Ook de SGP pleit voor behoud van de bijdrage van Nederland aan de internationale voedselvoorziening, met name (NW) Europa. Men wil dat met behoud van de schaal van familiebedrijven. Volt is voorstander van productie voor de eigen markt en de wereldmarkt van wat we hier duurzaam kunnen produceren. De SP wil productie vooral voor eigen regio inclusief de buurlanden. D66 en PvdD willen dat er een voedselvisie wordt ontwikkeld. D66 wil minder export en meer kennisexport. VVD wil behoud van de innovatieve agrarische sector. GL-PvdA wil hoogwaardige productie voor Nederland en de regio en een Gemeenschappelijk Voedselbeleid. De CU wil dat de agrarische sector qua omvang en werkwijze in balans komt met de natuur.

Grond

Om voedselzekerheid te bewerkstelligen doen verschillende partijen voorstellen voor grondpolitiek. Het CDA pleit voor het beschermen van vruchtbare landbouwgronden tegen functieverandering. Ook de SGP wil landbouwgrond beschermen. BBB ziet

voedselzekerheid als Europese kwestie en men wil daarom Food2050 gebieden aanwijzen, analoog aan Natura2000 gebieden. De CU wil een afwegingskader voor functieverandering van landbouwgrond. BVNL wil geen opkoop van landbouwgrond voor natuur. Hiertegenover staan D66 en PvdD die juist resp. meer en veel meer natuur willen op landbouwgrond. GL-PvdA wil een grondbank instellen én een voorkeursrecht op alle landbouwgrond vestigen. CU wil een grondbank ten behoeve van kringlooplandbouw.

Productiewijze

Wat betreft hoe de productie moet plaatsvinden zijn sommige partijen meer uitgesproken dan over hoeveel productie er moet blijven. De PvdD wil 100% plantaardig zonder kunstmest, dierlijke mest of chemische gewasbeschermingsmiddelen. D66 hamert op kringlooplandbouw (overigens zonder een definitie te geven). Ook CU wil kringlooplandbouw. Over weerbare teeltsystemen, gewasbescherming, mest, bodembeheer en waterkwaliteit schrijven veel partijen ook in meer detail.

De PvdD wil een verbod op alle chemische gewasbeschermingsmiddelen. D66 wil een verbod op het preventief inzetten van gewasbeschermingsmiddelen. CU wil verplichtende Europese afspraken tot afbouw van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. BVNL wil juist dat het middelenpakket behouden blijft.

lees verder op pagina 2

Op de valreep is de verplichte oogstdatum voor aardappelen op zand- en lössgrond dan toch 14 dagen uitgesteld. De consequentie was een stikstof gebruikskorting van 5 kg/ha voor het volgende teeltseizoen. Helaas is de regelgeving niet opgeschort of hersteld naar een doelmaatre-

gel om een te hoog nitraatgehalte in het grond- en oppervlaktewater te voorkomen. Vanaf 15 oktober en de volgende oogstjaren geldt dus dezelfde problematiek als dit jaar! Een juridisch harde datum zonder nuance werkt als een soort van teeltverbod. De oplossing zal moeten komen uit toch een omslag naar toepassing van keuzevrijheid voor de boer om tot het gewenste resultaat te komen. De minister van LNV belijdt wel met de mond dat doelsturing de bes-

te methode is, maar dan nu nog omzetten naar uitvoering... Met keuzevrijheid heeft de aardappelketen de prikkel om te komen tot rasvernieuwing met een hogere stikstofefficiëntie, zodat een lager bemestingsniveau mogelijk is met minder kans op uitspoeling. Onderwijl moet er wel voor gewaakt worden dat deze stikstofbemestingsdiscussie wordt meegezogen in de problematiek van de stikstofmissie.

Teun de Jong

vervolg van pagina 1

Verkiezingen 22 november

De SGP pleit voor minder afhankelijkheid van chemische middelen maar wil dat er in de transitie wel een voldoende breed middelenpakket beschikbaar blijft en dat bij knelpunten er sneller een ontheffing wordt gegeven. Om de afhankelijkheid van chemische middelen te verkleinen pleit een aantal partijen (CU, CDA, SGP, VVD) voor meer groene middelen. Ook nieuwe veredelings technieken zoals CRISPR-Cas worden genoemd. BBB en Ja21 zijn voor toelating van deze technieken, PvdD is tegen. GL-PvdA is alleen voor toelating na toets op maatschappelijke wenselijkheid. SGP is voorstander mits toegepast binnen de soortsgrenzen.

Wat mest betreft noemen een paar partijen het gebruik van dierlijke mestproducten als kunstmestvervangers (BBB, VVD, D66, SGP). BBB pleit er daarnaast voor dat boeren voldoende dierlijke mest moeten kunnen blijven toepassen. BVNL wil méér ruimte voor dierlijke mest. CU wil 100% grondgebondenheid voor melkveehouders en 100% verplichte mestverwerking voor andere dierlijke sectoren, SGP is hier juist op tegen. CU wil het gebruik van kunstmest afbouwen en vervangen door eiwitgewassen, groenbemesters en dierlijke mest. PvdD wil helemaal af van dierlijke mest en kunstmest en alleen telen met plantaardige mest en groenbemesters. Ook D66 wil kunstmestgebruik afbouwen. SGP wil een meer gebiedsgericht mestbeleid, meer ruimte bij hoge opbrengsten en een fosfaatvrije voet voor alle meststoffen met hoog organische stof gehalte.

Om de kwaliteit van water en bodem te verbeteren, pleiten CU en D66 voor het verbieden van bepaalde teelten op uitspoelingsgevoelige grond. D66 en PvdD willen een ruimere rotatie voor aardappelen verplicht stellen, evenals mengteelt of strokteelt, dus geen monoculturen meer. PvdD wil geen teelten meer toestaan die geen duurzaam doel dienen en wil een verbod op gangbare bollenteelt. Dat laatste wordt ook genoemd door D66. Het CDA wil verbeteren van bodem en water verplicht stellen maar het wel aan de boer overlaten hoe hij/zij dit bereikt. PvdD wil juist voorschrijven dat er niet meer geploegd mag worden. Dit brengt ons op het begrip doelsturing, iets waar de AVB-tafel gezamenlijk sterk voor heeft gepleit. Uitgesproken voorstanders van doelsturing zijn BBB, CDA, CU, SGP, VVD en BVNL. De (afrekenbare) stofbalans wordt genoemd. CU wil een duurzaamheidsdashboard. SGP wil een toets op praktische haalbaarheid van maatregelen. D66 is wel voor een mineralenbalans maar stelt verder een aantal verplichtende en beperkende maatregelen voor. GL-PvdA zijn voor verplichte deelname aan het Deltaplan Agrarisch Water, maar daarbij moet de boer dan wel zelf maatregelen kunnen kiezen. PvdD wil dat het vak-

menschap van de boer wordt gewaardeerd.

Handelsverdragen en gelijk speelveld

In veel programma's is er aandacht voor de gevolgen van handelsverdragen voor de verduurzaming van de landbouw en voor de boeren hier. Veel partijen willen een gelijk speelveld met importproducten, ook wat betreft productiewijze: BBB, CDA, CU, PvdD, VVD, SP, SGP, PvdD, Volt en BVNL. SGP en PvdD gaan nog verder en willen landbouw buiten vrijhandelsverdragen (SGP) of helemaal geen verdragen (PvdD). GL-PvdA wil meer 'groene handelsverdragen' met strengere eisen voor voedsel, maar benoemt niet direct productiewijze. Mercosur wordt negatief genoemd door een aantal partijen.

GLB en inkomen

Verschillende zaken worden genoemd die invloed hebben op het boereninkomen. Ten eerste doen verschillende partijen voorstellen voor het GLB. SP wil vooral waardering voor duurzame boeren, GL-PvdA wil het GLB omvormen naar Gemeenschappelijk Voedselbeleid met alleen beloning voor biologische en natuurinclusieve boeren en ecosysteemdiensten. BBB wil het GLB simpeler en de Gecombineerde Op-gave afschaffen. PvdD wil het hele GLB op de schop: er moet alleen geld zijn voor omschakeling naar duurzaam en plantaardig en als dat is voltooid moet het GLB worden afgeschaft. SGP pleit juist voor behoud van de basisinkomenssteun en wil max. 40% van het GLB inzetten voor ecoregelingen, gericht op grotere weerbaarheid tegen droogte en ziekten. SGP heeft als enige in het programma expliciet opgenomen dat voor stabiele boereninkomens en stabiele voedselprijzen markt- en prijsbeleid nodig kan zijn. Daarnaast worden andere zaken genoemd om het inkomen te verbeteren: korte ketens bevorderen (BBB, CDA), 'fair trade' of Farmer Friendly of één duurzaamheidslabel waarvoor wordt betaald (SGP, BVNL, D66), eerlijkere margeverdeling (CDA, CU, SGP, VVD), meer ruimte voor boeren om zich te organiseren in de markt (CU, SGP, PvdD). Een aantal partijen pleit voor (langjarig) betalen voor ecosysteemdiensten (BBB, CDA, CU, D66, GL-PvdA, Ja21). Wel valt op dat verdienvermogen en neveninkomen wel eens door elkaar gehaald worden. Wij verstaan onder verdienvermogen het kunnen leven van het akkerbouwbedrijf en zaken als een camping op de boerderij als neveninkomen.

Klimaat en beschikbaarheid van water

De SGP wil dat boeren de mogelijkheid krijgen voor een fiscale klimaat- en investeringsreserve. Ook wil deze partij dat de waterschappen de landbouw ondersteunen in het zoeken naar oplossingen om aan

voldoende zoet water te komen. BBB wil dat beter gekeken wordt naar de verdeling van zoet water. BVNL wil dat de overheid berekening faciliteert. Daartegenover staan CU, D66, GL-PvdA en PvdD die alle grondwateronttrekkingen vergunningplichtig willen maken. CU wil dat ook voor oppervlaktewater. PvdD en D66 willen dat bij droogte drinkwater én de natuur voorrang krijgen boven landbouw.

En verder

Tot zover wat in onze ogen de hoofdpunten zijn voor de akkerbouw. Er zijn nog verschillende losse punten die het vermelden waard zijn. SGP gaat uitgebreid in op pacht en pleit o.a. voor een vrijstelling voor Box 3 voor particuliere verpachters en voor een pacht prijs die gekoppeld is aan het opbrengend vermogen van de grond. CU wil een Ecologische Autoriteit Landbouw instellen, vergelijkbaar met de Ecologische Autoriteit voor natuur. Volt en SGP willen geen zonnepanelen op landbouwgrond en CU wil energieopwekking door boeren toeschrijven aan de klimaatopgave van landbouw en niet zoals nu gebeurt aan de energiesector. SGP en CU pleiten voor behoud van het kwekersrecht. BBB en CU vragen beiden aandacht voor onderwijs: breng kinderen in contact met de landbouw. En GL-PvdA tenslotte pleit voor meer expertise bij de overheid en minder roulatie van topambtenaren.

Conclusie NAV

Hierboven staat uiteraard maar een selectie uit de programma's. De NAV heeft een overzichtstabel gemaakt die beschikbaar is voor onze leden (via info@nav.nl) zodra alle programma's bekend zijn. In algemene zin kunnen we stellen, dat onze jarenlange lobby om aandacht te vragen voor de negatieve invloed van vrijhandelsverdragen op verduurzaming van de landbouw hier in Nederland en de EU vruchten heeft afgeworpen: de noodzaak van een gelijk speelveld ook wat betreft productiewijze voor importproducten wordt door veel partijen erkend. Ook positief is het in onze ogen groeiend besef dat vruchtbare landbouwgrond het beschermen waard is. En in ieder geval één partij pleit nu ook voor markt- en prijsbeleid indien nodig. Wat betreft gewasbescherming en mest zijn de partijen verdeeld volgens de bekende lijnen. Sommige zaken dragen in onze ogen niet bij aan duurzaamheid, zoals het verbod op preventief inzetten van gewasbeschermingsmiddelen, of een verbod op ploegen. We hopen dat de voorzichtig ingezette omslag naar doelsturing en optimaal gebruik maken van het boerenavkenschap de overhand zal krijgen. **NAV**

Op 8 november organiseert de NAV een politieke bijeenkomst (zie p.4).

Elke maand laten in 'NAV'er in beeld' een NAV lid aan het woord. Deze maand Mardik van der Sluijs, sinds kort lid van de Werkgroep Pootaardappelen.

Mardik van der Sluijs: 'Men zou blij moeten zijn met ons product.'

Introductie

Mardik van der Sluijs is 52 en heeft een akkerbouwbedrijf en een loonbedrijf in Oude-Tonge (Flakkee). Hij is getrouwd met Petra en heeft drie kinderen, twee jongens en een meisje. Het bedrijf van Mardik stamt uit 1940. Op de dag dat zijn opa en oma trouwden schreven zij zich ook in bij de Kamer van Koophandel. Mardiks opa kwam uit een groot gezin en drie broers hadden 2,5 ha grond. Opa verrichte af en toe teeltwerk bij zijn broers en zo ontstond de basis voor zowel de akkerbouw als het loonbedrijf. In 1966 kwam Mardiks vader in het bedrijf, net als drie van zijn broers. Hij kocht de eerste trekker, daarvoor werd alles met paarden gedaan. Mardik vertelt dat zijn opa eigenlijk nooit heeft kunnen wennen aan de trekkers. Mardik heeft na de middelbare school de MLS gedaan. 'Toen ik in 1990 van de MLS kwam ben ik ook in het bedrijf gekomen, samen met nog drie neven' vertelt hij. 'In 2009 zijn we samen gegaan met loonbedrijf Van Zielst. Die zaten vooral in de gewassen eerstejaars plantuien, wortelen en witlofwortelen en wij deden niets in uien en in wortelen maar wel in witlofwortelen en andere akkerbouwgewassen. Ik deed altijd al de planning naast het werk op de akkers en met de groei van het bedrijf ben ik me volledig met de planning gaan bezighouden.' Het loonbedrijf kan bijna alles doen voor de klant. Mardik zegt daarover: 'We kunnen alles verzorgen alleen graanoogst en suikerbieten rooien doen we niet. Ons motto is Groot in het Kleine.' Zelf hebben ze zo'n 260 ha akkerbouw waarvan 30 ha biologisch. Het akkerbouwbedrijf genereert zo'n 35% van de omzet van het loonbedrijf. 'Het akkerbouwbedrijf geeft ook de mogelijkheid om een goede verdeling van het werk te houden in het bedrijf. We zijn nu met 17 mensen, dus dat vraagt wel wat om een vlakke arbeidsfilm te houden.' De kinderen van Mardik zijn inmiddels volwassen. De oudste is bij de WUR afgestudeerd op onderzoek naar het meetbaar maken van vroegheid van rassen en werkt nu bij het Louis Bolk Instituut. De middelste werkt bij de politie en de jongste heeft aan de Erasmus Universiteit gestudeerd en doet nu een Master Internationale Ontwikkelingseconomie in Wageningen. Mardik vertelt: 'Onze kinderen hebben vooralsnog geen belangstelling voor opvolging en ook bij de kinderen van mijn neven is de animo nog in ontwik-

keling. Eén zoon van m'n neef is 16 en werkt al mee en misschien is er nog één met belangstelling, voor de rest is het nog spannend.'

Akkerbouwtaak

Op de vraag waar zijn hart ligt in het bedrijf zegt Mardik: 'Ik voel me boer en loonwerker. Als ik door een veld pootaardappelen loop of onkruid weghaal ontspan ik. De interactie met de grond boeit me. De grond kan zoveel bijdragen aan een goed gewas.' Mardik is eigenlijk aan het denken gezet over teeltwijzen door de eerste biologische veehouderijklant die veel aan bodembeheer deed. Hij vertelt daarover: 'Ik heb nu veel aandacht voor bodembeheer en probeer ook dingen uit op ons bedrijf. Eigenlijk meer in de richting van regeneratieve landbouw. We hebben 30 ha biologisch. Daar telen we erwten, knolselderij maar ook biologische pootaardappelen en consumptieaardappelen. Een geitenboer teelt het gras in de rotatie en levert mest.' Zijn biologische consumptieaardappelen levert hij aan supermarktketen Dekka. Mardik vertelt over een gesprek wat hij had met een vertegenwoordiger van dat bedrijf: 'Het zou beter zijn als we meer plaats- en tijdgebonden zouden eten, dus regionaal geteeld en van het seizoen. Het is de vraag of Dekka het aandurft daarop te sturen.'

Ontwikkelingen

Mardiks bedrijf heeft wel last van een aantal ontwikkelingen. Hij zegt daarover: 'De graanprijs in 2022 was hoog en de witlofpennenprijs en contractprijzen van andere kleine teelten gingen niet tijdig mee omhoog, dus werd er in 2023 meer graan geteeld. Ook door de nieuwe GLB-regelingen voor eiwitgewassen en vroeg rooien zijn we veel omzet kwijtgeraakt. Het witlofareaal is met ongeveer 20% verminderd en dat geldt ook voor het areaal eerstejaars plantuien.' In het akkerbouwloonwerk zijn er veel ontwikkelingen. Mardik: 'We werken met GPS natuurlijk. En met sensoren die bladgroen en stikstof in het blad meten, zodat we weten wanneer we moeten bemesten. Zodoende kunnen we op het scherp van de snede bemesten, geven we op tijd voeding en zijn ook onze gewassen op tijd rijp. Dit systeem hadden we alleen voor aardappelen, maar een neef van me heeft het doorvertaald naar suikerbieten en witlof.'

De NAV

Mardik is sinds kort lid van de Werkgroep Pootaardappelen (WPA). Over de NAV zegt hij: 'Ik vind het een positieve club, die echt nog gelooft in veranderingen, dat vind ik leuk en moeten jullie ook volhouden. Het ledenblad lees ik ook graag, maar je moet er wel echt even goed voor gaan zitten, er staat veel in.'

De toekomst

Zoals gezegd is de opvolging nog spannend in het bedrijf. En waar hij zit is op korte termijn ook watergebruik een probleem. Ondanks dat er geen bruinrot voorkomt op Flakkee mogen ze toch de pootaardappelen niet beregenen. Dat is één van de dingen die hij meeneemt naar de WPA. Mardik ziet de toekomst als een soort wedstrijd. Hij vertelt dat hij afgelopen winter bezoek heeft gehad van het waterschap en werd aangesproken op gewasbeschermingsmiddelen in het water. 'Maar sommige van die middelen gebruiken we al vijf jaar niet meer', zegt hij daarover. 'Ik heb naar aanleiding van het bezoek wel zaken aangepast. Eén van de gevonden middelen betrof een witlofontsmettingsmiddel. We hebben een schuur aangepast zodat we binnen kunnen lossen en de chemie nu ook binnen blijft. Maar ze waren erg streng en hadden erg veel eisen.' Hij vervolgt: 'Ik wil graag anticiperen en dingen beter doen, maar het moet wel mogelijk worden gemaakt. Ook de RVO-regelgeving is erg verzwakt. Ik probeer het positief in te blijven zien, maar met name bij de RVO-regels heeft me dat wel een paar weken gekost. Men zou ook blij moeten zijn met het product wat ik lever en ons leven en bedrijf mogelijk moeten houden. We doen alles al zo netjes mogelijk, dat mag ook wel eens worden gewaardeerd.' **NAV**

Bedrijfsomvang: 260 ha

Bouwplan:

- 60 ha pootaardappelen
- 30 ha consumptieaardappelen
- 20 ha bonen
- 35 ha gras
- 10 ha tweedejaars plantuien
- 20 ha suikerbieten
- 60 ha witlofwortelen
- 25 ha spruitkool

En wat deed de NAV nog meer in september?

- De NAV heeft een symposium van St. Agrifacts (STAF) bijgewoond over waterkwaliteit. De presentaties zijn te vinden op <https://stichtingagrifacts.nl/presentaties-bekijken-van-de-expertmeeting-waterkwaliteit-op-5-september/>.
- Op 20 september is de AVB-tafel van het landbouwakkoord weer bijeen geweest. Op initiatief van de NAV blijft deze groep enkele malen per jaar bij elkaar komen voor directe interactie met LNV, provincies en waterschappen.
- De NAV heeft een brief aan de minister over glyfosaat medeondertekend, waarin o.a. wordt aangedrongen op het volgen van de wetenschappelijke adviezen.
- De NAV heeft een webinar over klimaat en landgebruik bijgewoond en deelgenomen aan een bijeenkomst van de Nederlandse gebruikersgroep van de Cool Farm Tool.
- De NAV heeft deelgenomen aan een bijeenkomst van de Bean Deal over veredeling. **NAV**

Politieke avond akkerbouw!

De NAV organiseert op 8 november in de aanloop naar de verkiezingen een politieke avond in Nijkerk. Geen debat, maar de gelegenheid om direct met de huidige en beoogde landbouw-

woordvoerders in de Tweede Kamer in gesprek te gaan. Meer details volgen, houd u de mail in de gaten! Aanmelden is gewenst en kan nu al via info@nav.nl. **NAV**

Grote POC nodig om prijsval te voorkomen

De NAV heeft in 2020 de Producenten Organisatie Consumptieaardappelen (POC) opgericht om de krachten van de telers te bundelen en zo gezamenlijk een betere positie in de markt te krijgen. Op die manier kan de aardappelteelt ook voor de telers een rendabele activiteit worden.

De organisatie

Inmiddels is de POC een zelfstandige organisatie die een sterke ontwikkeling doormaakt. Het aantal leden groeit door richting 500. Tijdens de ALV van 2023 zijn twee jonge en enthousiaste akkerbouwers aan het bestuur toegevoegd. Het bestuur bestaat nu uit zes leden en twee adviseurs (zie www.pocnederland.nl). Het bestuur is bezig de organisatie verder te professionaliseren, wat door de sterke groei ook nodig is. Voorlopig blijft ledenwerving topprioriteit, omdat de doelstelling alleen bereikt kan worden als de POC een fors deel van het areaal vertegenwoordigt.

De POC en de markt

In de loop van het eerste kwartaal van dit jaar en vooral in het tweede kwartaal liepen de prijzen in de vrije markt van fritesaardappelen tot ongekende hoogte op. Toen viel de mening te beluisteren dat de POC overbodig begon te worden. De prijs was immers meer dan goed en de wereldwijde vraag naar frites is groot en blijft groeien. Daarom zou de vrije prijs en daarmee ook de contractprijzen de komen-

de jaren op een hoog niveau blijven. Inmiddels zijn aan het eind van het derde kwartaal van dit jaar de beursnoteringen tot ver onder de kostprijs gedaald. De aloude stelling van de NAV dat de akkerbouwmarkten zich kenmerken door kortstondige pieken gevolgd door langdurige dalen, gaat hier in ieder geval voor de kortstondige piek weer op.

Zou een sterke POC iets aan deze situatie kunnen veranderen? Daarvoor moet de POC een (nog) groter deel van het areaal in Nederland vertegenwoordigen en moeten er ook vergelijkbare initiatieven in de andere EU-4 landen zijn. De huidige marktsituatie is vooral ontstaan, omdat er van de kant van de telers geen enkele regie is. Als er van de afnemers weinig vraag is naar vrije aardappelen, werkt het negatief om toch aardappelen aan te bieden die ook nog bewaard kunnen worden en eventueel met elkaar aardappelen die niet bewaard kunnen worden een andere bestemming geven.

Daarom moet de POC verder doorgroeien! NAV

Agenda

25 oktober 2023 NAV bestuursvergadering
8 november 2023 politieke avond

Foto voorpagina: Marten Pollema

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 3 november.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2024 betaalt u € 50,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2024 is de contributie € 50,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier.

Dit kunt u vinden op www.nav.nl

of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
06 - 53 65 67 95

Regio Noord

Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost

Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211